

Круглий стіл НААУ

Пред'явлення позову про розірвання шлюбу під час вагітності та протягом одного року після народження дитини без обмежень: виклик чи потреба сучасності ?

Дата проведення: 31 березня 2021 року

Час проведення: 15:00-18.00

Місце проведення: онлайн платформа ZOOM,

Організатор: НААУ, за ініціативою Комітету з сімейного права

Модератор: Світлана Савицька, Заступник Голови Комітету з сімейного права НААУ

Доповідачі: адвокати, члени Комітету з сімейного права НААУ (Тетяна Водоп'ян, Ольга Філатова, Людмила Гриценко, Олександр Малик, Ірина Попіка, Мирослава Аннюк, Ганна Круглякова, Наталія Савонік).

Запрошені:

- професор кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка, д.ю.н. **Ромовська Зорислава Василівна**;
- доцент кафедри цивільного права та процесу Ужгородського національного університету, д.ю.н. **Менджул Марія Василівна**;
- професор, завідувач кафедри цивільного права факультету цивільної та господарської юстиції НУ "Одеська Юридична Академія", д.ю.н. **Харитонов Євген Олегович**;
- Голова Комітету з цивільного права та процесу НААУ, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва ім. академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, к.ю.н. **Простибоженко Олег Сергійович**;
- доцент, старший науковий співробітник відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, к.ю.н. **Севрюкова Інна Феліксівна**;
- старший науковий співробітник Інституту права КНУ імені Тараса Шевченка, д.ю.н. **Мельник Ярослав Ярославович**;
- представники Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики;
- представники Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту; представники Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;
- представники Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Актуальність теми: Асоціацією жінок-юристок України «Юрфем» розробляється відповідна законодавча ініціатива, відповідно до якої пропонується внести зміни до норм Сімейного кодексу України, що регулюють питання припинення шлюбу, а саме пропонують дозволити розірвання шлюбу під час вагітності та протягом одного року після народження дитини (зміни до ч. 2 ст. 110 СК України), та не застосовувати заходи примирення подружжя судом у випадках, коли причиною розірвання шлюбу є ознаки вчинення домашнього насилля.

Слід зазначити, що у відповідності до ст. 1 СК України регулювання сімейних відносин здійснюється цим Кодексом з метою:

- зміцнення сім'ї як соціального інституту і як союзу конкретних осіб;
- утвердження почуття обов'язку перед батьками, дітьми та іншими членами сім'ї;
- побудови сімейних відносин на паритетних засадах, на почуттях взаємної любові та поваги, взаємодопомоги і підтримки;
- забезпечення кожної дитини сімейним вихованням, можливістю духовного та фізичного розвитку.

Отже, турбота про сім'ю й дитинство є пріоритетним завданням держави. При цьому у відповідності до норм чинного законодавства визначено, що шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки та чоловіка, а тому передбачено умови і порядок розірвання шлюбу як за спільною згодою подружжя, так і при наявності спору між ними.

Разом з тим закон встановлює певні обмеження щодо реалізації подружжям права на безперешкодне розірвання шлюбу.

Відповідно до ч. 2 ст. 110 СК України визначено, що позов про розірвання шлюбу не може бути пред'явлений протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини, крім випадків, коли один із подружжя вчинив протиправну поведінку, яка містить ознаки кримінального правопорушення, щодо другого з подружжя або дитини.

Слід звернути увагу, що відповідно до ч. 2 ст. 38 КпШС України 1969 р. лише чоловік був позбавлений права на звернення до суду з позовом про розірвання шлюбу протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини. Дружина, навпаки, могла виступати ініціатором розірвання шлюбу. Зазначена норма була спрямована на забезпечення інтересів жінки-матері та дитини. Законодавець вважав, що ці особи є вкрай уразливими в такий складний період, як вагітність і перший рік життя. Якщо чоловік і звертався до суду з позовом, достатньо було жінці надати докази вагітності або наявності спільної дитини віком до одного року, як справа мала бути судом припинена.

Діючий Сімейний кодекс України значно посилює це правило та встановлює заборону звернення до суду не лише для чоловіка, а й для дружини. Це пояснюється необхідністю забезпечення рівності прав подружжя в сім'ї та захисту жінки "не лише від дій свого чоловіка, а й від власних поспішних рішень, агресії проти самої себе".

На сьогодні знову постало питання про право жінки та чоловіка на розірвання шлюбу, не залежно від стану жінки (вагітність чи виховання дитини до одного року), що безперечно потребує ретельного суспільного обговорення з метою недопущення негативних наслідків для кожного із подружжя, новонародженої дитини, та взагалі для інституту сім'ї в Україні.

Мета проведення круглого столу:

- проаналізувати історичний аспект трансформування вказаної норми;
- з'ясувати обставини сьогодення, що зумовлюють необхідність внесення змін до сімейного законодавства про припинення шлюбу під час вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини;
- розглянути можливі наслідки внесення змін в процедуру припинення шлюбу під час вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини на інститут сім'ї в Україні в цілому;
- обговорити підстави розірвання шлюбу протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини у відповідності до діючого законодавства, проаналізувати судову практику з цього питання;
- узагальнити висновки круглого столу з цього питання.

Питання, що заплановані до обговорення:

(попередня програма)

Реєстрація учасників

14:50 – 15:00

Вступні слова: модератор, запрошені - 20 хвилин

15:00 – 15:20

1. Тема уточнюється

доповідач: **Христина Кім** - адвокатка, к.ю.н., голова Асоціації жінок-юристок України «ЮрФем», член Комітету з сімейного права – 20 хвилин
15:20 – 15:40

2. **Дискусія та виступи доповідачів, запрошених.**
5-10 хвилин на виступ
15:40 – 17:40

3. **Підведення підсумків**
17:40 – 18:00